

Werkvoorschrift voor het geven van toestemming voor het niet gesplitst aanbieden van varkenskarkassen bij de postmortemkeuring

Code: SL-TR-PM-WV09   Versie: 01

Ingangsdatum: 01-01-2025

Versie	Datum	Wijziging ten opzichte van vorige versie
03 (K-RV-AM-WV05)	30-05-2024	In nieuw format geplaatst Uitleg gegeven betekenis van 'in aanwezigheid van de OD' Kleine tekstuele wijzigingen aangebracht
01 (SL-TR-PM-WV09)	01-01-2025	Herschreven in verband met overgang KDS naar NVWA per 1-1-2025 en nieuwe code ivm de HSKT splitsing. Was K-RV-AM-WV05.

Inhoudsopgave

1	Onderwerp	2
2	Wet- en regelgeving	2
2.1	EU-Regelgeving	2
2.2	Nationale wetgeving	2
2.3	Beleidsregels	2
3	Begrippen en definities	2
4	Benodigheden	3
5	Werkwijze	3
5.1	Inleiding	3
5.2	Voorwaarden voor de exploitant	4
5.3	Werkwijze OD	5
6	Registratie en archivering	6
6.1	Registratie	6
6.2	Archivering	7
6.3	Toelichting op Afwijken van Voorschrift (TAV)	7
7	Interventies	7
8	Arbo, milieu en veiligheid	8
8.1	Veiligheidsbeleid biologische agentia	8

9	Bijlagen.....	8
	Bijlage 1 Bedrijfstype A	8
	Bijlage 2 Bedrijfstype B en C	9

1 Onderwerp

Dit voorschrift beschrijft de voorwaarden waaronder de OD een uitzondering op de wettelijke eis kan toestaan dat karkassen van meer dan vijf weken oude varkens voorafgaand aan de PM keuring in de lengte langs de ruggengraat in tweeën moeten worden gesplitst. De OD houdt tijdens de AM keuring rekening met deze voorwaarden en houdt toezicht op de naleving door het slachthuis van de wettelijke eisen en het bedrijfseigen FSMS.

2 Wet- en regelgeving

2.1 EU-Regelgeving

- Verordening (EG) nr. 853/2004 art 3 juncto bijlage III sectie I Hoofdstuk IV punt 12
- Verordening (EG) nr. 2019/627 Titel III Hoofdstuk II Sectie 3 artikel 15 punt 3

2.2 Nationale wetgeving

- Wet dieren

2.3 Beleidsregels

- Algemeen Interventiebeleid NVWA 2024
- Specifiek Interventiebeleid vlees IB01-SPEC 25

3 Begrippen en definities

Begrip	Definitie
FSMS	Food Safety Management System: Stelsel van activiteiten rond preventie, paraatheid en zelfcontrole met als doel de voedselveiligheid en hygiëne in een levensmiddelenbedrijf te beheersen. Dit systeem omvat basisvoorwaarden, GMP, GHP, en op HACCP gebaseerde procedures.

Werkvoorschrift voor het geven van toestemming voor het niet gesplitst aanbieden van varkenskarkassen bij de postmortemkeuring

Code: SL-TR-PM-WV09

Versie: 01

Ingangsdatum: 01-01-2025

Inline PM keuring	PM-keuring direct in aansluiting op de evisceratie en het eventuele klieven van het karkas; de slachtband kan hierbij door blijven draaien of tijdelijk even stilhangen.
MOS	Meldingen Ondersteunings Systeem
OD	Officiële dierenarts
OMT	Ondersteunend Medewerker Toezicht. In slachthuizen roodvlees werkzaam als Officiële Assistent met als voornaamste taak de PM-keuring onder toezicht/verantwoordelijkheid van de officiële dierenarts. (zie K-HB-b2 voor taken/verantwoordelijkheden)
PM keuring	Post Mortem vleeskeuring (keuring ná het slachten)
Roodvlees	(vlees van) als landbouwhuisdier gehouden hoefdieren en gekweekt wild.
Speenbig (slacht)	Een varken dat voor het behalen van de slachtrijpe leeftijd van ongeveer 6 maanden naar het slachthuis wordt afgevoerd.
Splitsen	Een karkas in de lengte langs de ruggengraat in tweeën snijden of klieven.
Stationaire PM keuring	De methode van PM keuren na afloop van het slachtproces van een dier of meerdere dieren, waarbij in de tijd tussen slachten en PM keuring behalve het karkas ook de kop en bijbehorende slachtafvallen geïdentificeerd bewaard moet worden. Stationaire PM keuring mag alleen door de OMT uitgevoerd worden indien er gestart wordt als het slachtproces van de betreffende slachtdag nog bezig is.

4 Benodigheden

Niet van toepassing

5 Werkwijze

5.1 Inleiding

De NVWA wil geen generieke toestemming geven voor het in de lengte ongesplitst laten van karkassen van meer dan vijf weken oude varkens voorafgaand aan de PM keuring. Dit wil de NVWA voorbehouden voor varkens die voor het behalen van de slachtrijpe leeftijd van ongeveer 6 maanden naar het slachthuis worden afgevoerd (speenbiggen), rekening houdend met de wens van de exploitant om de bereiding van specifieke producten mogelijk

Werkvoorschrift voor het geven van toestemming voor het niet gesplitst aanbieden van varkenskarkassen bij de postmortemkeuring

Code: SL-TR-PM-WV09

Versie: 01

Ingangsdatum: 01-01-2025

te maken. Deze categorie varkens wordt namelijk in de regel ongesplitst bereid. Het is niet de bedoeling dat grote aantallen varkens, die vanaf de slachtrijpe leeftijd vanaf ongeveer 6 maanden (vleesvarkens) en zeugen/beren standaard ongesplitst blijven voor de PM keuring.

Daarnaast is het oordeel van de OD die betrokken is bij de AM- en/of PM keuring van het dier doorslaggevend of het karkas van een varken > 5 weken, vallend in de hierboven beschreven categorie, ongesplitst mag blijven. De voorwaarden waarmee de OD bij deze beoordeling rekening dient te houden, staan nader uitgewerkt in dit werkvoorschrift.

5.2 Voorwaarden voor de exploitant

In Nederland zijn er 3 typen slachterijen die varkens > 5 weken leeftijd ongesplitst voor PM keuring mogen aanbieden:

- 1) Type A: slachterijen die dit incidenteel voor één of enkele varkens verzoeken. Meestal betreft het speenbiggen, maar het kan ook oudere varkens betreffen;
- 2) Type B: slachterijen die dit met enige regelmaat voor kleine aantallen speenbiggen verzoeken;
- 3) Type C: slachterijen die structureel grote aantallen speenbiggen ongesplitst voor PM keuring willen aanbieden.

In tabel 1 staat beschreven aan welke eisen deze slachterijen tenminste moeten voldoen om deze varkens ongesplitst voor PM keuring te mogen aanbieden.

Tabel 1: eisen waaraan slachterijen moeten voldoen om varkens ongesplitst voor PM keuring aan te mogen bieden.

Type slachterij	A	B	C
Aanbod van varkens > 5 weken leeftijd met verzoek ongesplitst PM	Incidenteel één of enkele	Met enige regelmaat kleine aantallen	Structureel grote aantallen
Toestemming vastgelegd in MOS	Niet nodig	Moet aangevraagd worden bij NVWA ("toestemming om varkenskarkassen niet te splitsen")	
Procedure in FSMS	Niet nodig	Procedure is FSMS opgenomen, zie Bijlage 2: Bedrijfstype B en C	
Verwerkt in AM aanvraag	Niet nodig	Het bedrijf geeft bij de aanvraag AM werkzaamheden aan hoeveel speenbiggen het ongesplitst voor PM keuring wil aanbieden.	
Registratie door bedrijf vóór de AM keuring	Vermelden met identificatienummer op de stallijst behorende bij het combiformulier	Bedrijf vermeldt op de stallijst behorende bij het combiformulier of een locatiespecifiek formulier om welke dieren het gaat.	
Stationaire PM keuring	Is mogelijk	Is niet toegestaan. De ongesplitste karkassen worden inline PM gekeurd.	
AM categorie indeling	Cat 1	Cat 1 of 2, echter gezonde dieren van ogenschijnlijk gezonde koppels.	
Maatwerkafspraken	Bedrijfstype is opgenomen als maatwerkafpraak voor het betreffende slachthuis.		
Werkwijze slachthuis	Zie Bijlage 1: Bedrijfstype A	Zie Bijlage 2: Bedrijfstype B en C	

5.3 Werkwijze OD

De OD voert de AM keuring uit volgens de AM procedure (SL-TR-AM-PR, voorheen K-RV-AM-PR) en bijbehorende werkvoorschriften. Tijdens de AM keuring kan de OD een verzoek krijgen van het slachthuis om (een) varken(s) van > 5 weken leeftijd ongesplitst voor PM keuring te mogen aanbieden. De OD mag een toestemming om varkenskarkassen niet te splitsen alleen verlenen voor AM categorie 1 dieren, en bij bedrijfstype B of C ook bij AM categorie 2 dieren.

De persoon die de PM keuring uitvoert geeft m.b.t. karkassen waarbij bij de PM keuring relevante afwijkingen worden geconstateerd of karkassen met duidelijke slachtfouten (o.a. haren) en meer dan geringe bezoedeling alsnog een kliefopdracht. De MT draagt de PM keuring over aan de OD, indien het slachthuis deze aanwijzing niet opvolgt. De OD houdt toezicht op het opvolgen door het slachthuis van deze aanwijzingen.

5.3.1 Type A slachthuis

Voor slachthuizen van type A geldt dat de OD alleen deze toestemming verleent voor varkens > 5 weken leeftijd die hij/zij AM indeelt in categorie 1 (zie voor de AM categorie-indeling het werkvoorschrift SL-TR-AM-WV04, voorheen K-RV-AM-WV-04). De OD geeft het slachthuis de specifieke aanwijzingen m.b.t. de AM- en PM keuring, die opgesomd staan in Bijlage 1. De OD noteert het identificatienummer van de varkens die toestemming hebben om ongesplitst voor PM aangeboden te worden, met deze mededeling in het kader "Toelichting/beschrijving monsternamen en overige mededelingen" in deel I van het combiformulier, zodat de OMT hiervan op de hoogte is. Zie hiervoor verder het werkvoorschrift SL-TR-REG-WV01, voorheen K-RV-REG-WV01. De persoon die de PM keuring uitvoert zal door het slachthuis op de hoogte worden gebracht van het tijdstip van PM keuren van dit/deze dier(en), die als een aaneengesloten groep zullen worden geslacht. Stationaire PM keuring is echter mogelijk.

5.3.2 Type B en C slachthuis

Bij deze slachthuizen zijn het niet alleen de AM categorie 1 speenbiggen die voor een toestemming voor ongesplitst aanbieden voor PM keuring in aanmerking kunnen komen, ook AM categorie 2 ingedeelde speenbiggen zouden deze toestemming kunnen krijgen (zie voor de AM categorie indeling het werkvoorschrift K-RV-AM-WV-04). De hiervoor in aanmerking komende varkens dienen altijd gezonde dieren afkomstig uit ogenschijnlijk gezonde koppels te zijn. Een kleine lokale afwijking bij een AM categorie 1 of 2 dier die naar verwachting van de OD geen pathologische afwijkingen tijdens de PM keuring zal opleveren, hoeft niet te leiden tot een kliefopdracht voor een dier. Een aandachtspunt tijdens de AM keuring is echter de beoordeling van mogelijke verschijnselen van een systemische ziekte of mogelijke pathologische afwijkingen die tijdens de PM keuring beoordeeld dienen te worden en waarvoor het karkas dus gekliefd moet worden. Hierbij valt te denken aan:

- ernstige en/of meerdere ontstekingen
- ontstoken staart
- mager en/of bleek en/of lang haarkleed
- afwijkend gedrag: sloom, hersenverschijnselen, scheve kop
- dikke buik, diarree
- uitgebreide huidontsteking

De OD verleent zieke dieren geen toestemming tot slacht voor menselijke consumptie, en dieren met meer dan een lokale afwijking waarbij verwacht wordt dat tijdens de PM keuring meer pathologie gevonden wordt geen toestemming om ongesplitst aangeboden te worden voor de PM keuring.

De specifieke aanwijzingen die de OD m.b.t. de AM- en PM keuring kan geven, heeft het slachthuis opgenomen in het FSMS. Ze staan opgesomd in Bijlage 2: Bedrijfstype B en C. Dit geldt als voorwaarde om de verlening "toestemming om varkenskassen niet te splitsen" te verkrijgen.

De OD noteert de identificatienummers van de varkens die toestemming hebben om ongesplitst voor PM aangeboden te worden, met deze mededeling op een locatiespecifieke lijst, of in het in het kader "Toelichting/beschrijving monsternamen en overige mededelingen" in deel I van het combiformulier, zodat de OMT hiervan op de hoogte is. Zie hiervoor verder het werkvoorschrift K-RV-REG-WV01.

De varkens waarvoor tijdens de AM keuring een kliefopdracht tijdens het slachtproces wordt gegeven, moeten liefst als een aaneengesloten groep worden geslacht.

Zodra deze dieren dood zijn, zorgt de OD ervoor dat de slachtbliknummers van deze dieren samen met de bijbehorende AM bevindingen en reden tot splitsen z.s.m. worden doorgegeven aan de persoon die de PM keuring uitvoert. Dit vindt plaats via een locatiespecifiek formulier.

6 Registratie en archivering

6.1 Registratie

De OD vermeldt op het combiformulier of locatiespecifiek formulier:

- Het aantal varkens dat ongesplitst voor PM keuring wordt aangeboden;
- De identificatienummers van de varkens die niet ongesplitst voor de PM keuring mogen worden aangeboden, inclusief de reden;
- Het aantal varkens dat geen toestemming tot slachten voor menselijke consumptie krijgt.

Zie hiervoor verder het werkvoorschrift SL-TR-REG-WV01, voorheen K-RV-REG-WV01.

De OD vermeldt de AM keuringsbeslissing GTS en andere voorgeschreven te noteren zaken bij CoVo Groep 2- en 3a/b-bedrijven op het VOS-formulier (zie hiervoor verder werkvoorschrift SL-TR-REG-WV02, voorheen K-RV-REG-WV02) en bij CoVo Groep 1- bedrijven in BVK.

6.2 Archivering

Zie voor de tijdelijke archivering van combiformulier en het VOS-formulier in het bedrijvendossier op de NVWA werkplek de werkvoorschriften SL-TR-WV01 en 02, voorheen K-RV-REG-WV01 en 02. Voor archivering in het statisch dossier, zie de procedure AM werkzaamheden (SL-TR-AM-PR, voorheen K-RV-AM-PR).

6.3 Toelichting op Afwijken van Voorschrift (TAV)

Als hoofdregel geldt dat van het NVWA interventiebeleid en/of de procedures en werkvoorschriften niet wordt afgeweken.

Indien afwijken door specifieke feiten en omstandigheden ter plaatse door de toezichthouder als noodzakelijk wordt beoordeeld, dient altijd een TAV (Toelichting op Afwijken van Voorschrift) opgemaakt te worden, zoals beschreven in procedure HTSL-ALG03. Bij afwijken van het interventiebeleid wordt de TL geïnformeerd. De TL is bevoegd om afwijken van het interventiebeleid al dan niet goed te keuren.

7 Interventies

Het algemene en specifieke interventiebeleid (te vinden zijn op de NVWA – Werkwijzer) is er op gericht duidelijkheid te geven over hoe de NVWA intervenueert als zij overtredingen constateert. De NVWA verstaat onder een interventie: elk instrument dat de NVWA gebruikt om naleving van wettelijke voorschriften te bevorderen.

De OD geeft de exploitant aanwijzingen m.b.t. de AM- en/of PM keuring indien deze naar zijn/haar oordeel niet adequaat kan/kunnen worden uitgevoerd.

Daarnaast kan de OD de exploitant de opdracht geven om alle karkassen van de betreffende slachtdag alsnog te splitsen, indien deze niet werkt volgens de in zijn/haar FSMS opgenomen procedure met betrekking tot het niet splitsen van varkenskarkassen (zie ook Bijlage 2: bedrijfstype B en C).

De OD kan besluiten de toestemming om varkenskarkassen ongesplitst voor PM keuring aan te mogen bieden op te schorten, indien de exploitant herhaaldelijk niet werkt volgens de in zijn FSMS opgenomen procedure met betrekking tot het niet splitsen van varkenskarkassen.

Indien de OD corrigerende interventies pleegt, legt hij deze schriftelijk vast op de van toepassing zijnde MSPIN lijst(en).

8 Arbo, milieu en veiligheid

De aanvrager/exploitant van het slachthuis is verplicht er voor te zorgen dat de AM- en PM keuring onder veilige omstandigheden kan worden uitgevoerd.

Zie [NVWA - Werkwijzerpagina over ARBO](#).

8.1 Veiligheidsbeleid biologische agentia

Op de pagina [Veiligheidsbeleid biologische agentia](#) is informatie en werkvoorschriften te vinden over dit onderwerp. In de rechterkolom is per specifieke doelgroep het mogelijke risico beschreven en de maatregel die moet worden genomen.

9 Bijlagen

Deze bijlagen beschrijven de werkwijze m.b.t. het ongekliefd voor PM keuring aanbieden van varkens > 5 weken leeftijd, waar slachthuizen zich minimaal aan moeten houden. De OD kan specifiek deze aanwijzingen m.b.t. de AM- en PM keuring aan de exploitant geven. Daarnaast geldt voor bedrijfstype B en C dat de OD kan besluiten de toestemming om varkenskarkassen >5 weken ongesplitst voor PM keuring aan te mogen bieden op te schorten. Zie hiervoor Hoofdstuk 7.

Bijlage 1 Bedrijfstype A

- Het slachthuis verzoekt de OD tijdens de AM keuring of een/enkele varken(s) > 5 weken leeftijd die naar oordeel van het exploitant klinisch gezond en zonder gebreken is/zijn ongesplitst voor PM keuring aangeboden mag/mogen worden. Indien de OD hiermee akkoord is, brengt het slachthuis de persoon die de PM keuring uitvoert op de hoogte van het tijdstip van PM keuren van dit/deze dier(en);
- De ongesplitst voor PM keuring aangeboden dieren worden als een aaneengesloten groep geslacht; stationaire PM keuring is echter mogelijk;
- De OD en de OMT worden gefaciliteerd door het bedrijf bij zijn/haar werkzaamheden en zijn/haar aanwijzingen worden altijd opgevolgd, bijvoorbeeld een kliefopdracht van karkassen waarbij bij de PM keuring relevante afwijkingen zijn geconstateerd;
- Karkassen met duidelijke slachtfouten (o.a. haren) en meer dan geringe beoedeling worden alsnog gekliefd voorafgaand aan de PM keuring.

Bijlage 2 Bedrijfstype B en C

Deze bedrijven werken volgens een door de bedrijvenbeheerder goedgekeurd protocol (zie SL-TRTP-BB-WV01 en SL-TRTP-BB-WV01-b4, voorheen K-VKE-BB-WV01 en K-VKE-BB-WV01-b4). Onderdelen van dit protocol zijn tenminste:

- Het slachthuis geeft bij de aanvraag AM werkzaamheden aan hoeveel varkens > 5 weken leeftijd het ongesplitst voor PM keuring wil aanbieden;
- Het slachthuis biedt de dieren die wel en niet gesplitst worden aangeboden voor de PM keuring, tijdens de AM keuring gescheiden aan;
- De dieren die niet gesplitst hoeven te worden, worden als groep geslacht. Het tijdstip van slachten wordt tijdig aan de persoon medegedeeld de PM keuring uitvoert;
- Het slachthuis biedt tijdens de AM keuring alleen varkens > 5 weken leeftijd zonder relevante afwijkingen aan voor een toestemming ongesplitst aanbieden bij PM keuring, en houdt een administratie bij van de selectie die tijdens de AM keuring aan de OD wordt overhandigd;
- Varkens met toestemming voor ongesplitst aanbieden bij PM keuring mogen geen stationaire PM keuring ondergaan, deze moeten inline gekeurd worden;
- Varkens die bij de AM keuring geen toestemming tot slachten voor menselijke consumptie krijgen, worden in aanwezigheid van de OD gedood.¹
- Varkens waarvoor tijdens de AM keuring een kliefopdracht wordt gegeven, worden in aanwezigheid van de OD¹ gedood en in het slachtproces opgenomen. Indien het splitsen van deze varkens > 5 weken leeftijd leidt tot bezoedeling van de slachthal, wordt deze direct gereinigd en ontsmet voordat het slachtproces wordt hervat.
- De OD en de OMT worden gefaciliteerd door het bedrijf bij zijn/haar werkzaamheden en zijn/haar aanwijzingen worden altijd opgevolgd, bijvoorbeeld een kliefopdracht van karkassen waarbij bij de PM keuring relevante afwijkingen zijn geconstateerd;
- Karkassen met duidelijke slachtfouten (o.a. haren) en meer dan geringe bezoedeling worden alsnog gekliefd voorafgaand aan de PM keuring of worden overgedragen aan de OD.

---

¹ "In aanwezigheid van de OD" mag hierbij geïnterpreteerd worden als zijnde "de OD is fysiek aanwezig op het bedrijf".